

FINANSIELL DELÅRSRAPPORT

3. kvartal 2016

Innhold

Hovedtall konsern	3
Styrets rapport	4
Resultatregnskap	10
Utvidet resultat	11
Balanse	12
Egenkapitaloppstilling	14
Kontantstrømoppstilling	15
Noter til regnskapet	16

Om Avinor

Avinor har to primære virksomhetsområder, drift av et landsomfattende nett av lufthavner, samt nasjonal flysikringstjeneste for sivil og militær luftfart. Samlet omfatter dette 46 lufthavner, samt kontrolltårn, kontrollsentraller og annen teknisk infrastruktur for sikker flynavigasjon. Utover den operative virksomheten, legges det til rette for kommersiell inntjening gjennom flyplass-hoteller, parkeringsanlegg, taxfree-butikker, servering og andre servicetilbud til flypassasjerene.

Avinor utgjør et konsern hvor virksomheten dels er organisert i divisjoner og dels i juridiske enheter (datterselskaper). Finansielt sett drives lufthavnsvirksomheten som ett luftfartssystem. Flysikringstjenesten er egenfinansiert ved at tjenestene prises etter internasjonale bestemmelser. Antall ansatte er ca. 3100 og årlige driftsinntekter utgjør i størrelsesorden 10 milliarder kroner.

Aksjene i Avinor AS er 100 prosent eiet av den norske stat ved Samferdselsdepartementet. Samferdselsdepartementet forvalter statens eierstyring overfor Avinor, og fastsetter blant annet konsernets samfunnspålagte oppgaver, avkastningskrav og utbytte. I tillegg regulerer Samferdselsdepartementet luftfartsavgiftene. Samferdselsdepartementet er overordnet myndighet for norsk luftfart, og fastsetter også Luftfartstilsynets regelverk som har konsekvenser for Avinors drift.

Avinor har utstedt obligasjoner som er notert på Oslo Børs og Luxembourg børsen. Oslo Børs er valgt som konsernets hjemmemarked. Konsernet følger Oslo Børs sine anbefalinger for eierstyring og selskapsledelse så langt de passer. Prinsippene suppleres med regjeringens fokusering på eierstyring og selskapsledelse ved forvaltningen av statens eierskap.

Avinors hovedkontor er i Oslo.

Hovedtall Avinor konsern

Beløp i MNOK

	3. KVARTAL		PER 3. KVARTAL		ÅR
	2016	2015	2016	2015	2015
Trafikkinntekter	799,3	823,6	2 275,0	2 326,1	3 067,8
Inndekning security	316,2	318,1	877,4	879,5	1 155,5
Salgs- og leieinntekter - duty free	776,6	768,9	1 928,6	1 911,3	2 512,0
Salgs- og leieinntekter - parkering	233,8	234,8	641,8	652,2	865,9
Salgs- og leieinntekter - annet	482,1	416,4	1 300,2	1 212,2	1 670,9
Konserninterne tjenester	57,0	36,8	150,3	102,9	152,0
Driftsinntekter lufthavnvirksomhet	2 665,0	2 598,6	7 173,4	7 084,2	9 424,1
Underveisinntekter	273,9	274,2	740,3	798,0	1 024,8
Konsernintern Innflygings- og tårntjeneste	198,8	200,7	579,4	607,1	842,2
Andre driftsinntekter	41,4	52,8	139,8	158,1	220,5
Driftsinntekter flysikringstjeneste	514,1	527,7	1 459,5	1 563,1	2 087,5
Andre driftsinntekter konsern (a)	203,3	242,1	607,9	727,9	2 224,2
Eliminering av konserninterne poster	-422,3	-427,5	-1 237,8	-1 278,6	-1 746,4
Sum driftsinntekter konsern	2 960,1	2 940,9	8 003,0	8 096,6	11 989,4
Driftskostnader lufthavn (a)	-1 446,2	-1 471,4	-4 416,1	-4 389,7	-5 955,6
Driftskostnader flysikring	-395,2	-472,4	-1 311,5	-1 388,0	-1 864,4
Driftskostnader eiendom og felles	-283,6	-280,3	-813,5	-817,7	-1 181,1
Eliminering av konserninterne poster	422,3	427,5	1 237,8	1 278,6	1 746,4
Sum driftskostnader konsern	-1 702,7	-1 796,6	-5 303,3	-5 316,8	-7 254,7
EBITDA lufthavnvirksomhet	1 218,8	1 127,2	2 757,3	2 694,5	3 468,5
EBITDA flysikringstjeneste	118,9	55,3	148,0	175,1	223,1
EBITDA eiendom og felles konsernposter	-80,3	-38,2	-205,6	-89,8	1 043,1
EBITDA konsern	1 257,4	1 144,3	2 699,7	2 779,8	4 734,7
Av- og nedskrivninger	-444,1	-343,9	-1 271,9	-1 022,0	-1 459,3
Verdiendringer og andre tap/gevinster, netto	11,8	-12,4	12,6	-27,8	-42,9
Driftsresultat (EBIT)	825,0	788,0	1 440,3	1 730,1	3 232,5
Finansresultat	-106,7	-84,2	-258,4	-240,2	-328,6
Resultat før skatt	718,3	703,8	1 181,9	1 489,9	2 903,9
Skattekostnad	-179,6	-182,9	-296,9	-402,8	-454,9
Resultat etter skatt	538,7	520,9	885,0	1 087,1	2 449,0
EBITDA-margin lufthavnvirksomhet	45,7 %	43,4 %	38,4 %	38,0 %	36,8 %
EBITDA-margin flysikringstjeneste	23,1 %	10,5 %	10,1 %	11,2 %	10,7 %
EBITDA-margin konsern	42,5 %	38,9 %	33,7 %	34,3 %	39,5 %
Investeringer lufthavnvirksomhet	827,2	1 283,5	3 001,7	3 835,5	5 115,9
Investeringer flysikringstjeneste	49,4	48,9	160,0	105,6	131,1
Investeringer annet	58,4	81,5	268,7	241,0	410,5
Sum investeringer	935,0	1 413,9	3 430,4	4 182,1	5 657,5
Utbetalt utbytte	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0
Kontantstrøm før opptak av ny gjeld	-424,5	-646,5	-1 887,8	-2 271,0	-1 726,0
Rentebærende gjeld			19 960,3	18 802,5	18 489,7
Totale eiendeler			40 247,8	37 553,5	38 785,0
Egenkapitalprosent			37,5 %	35,7 %	38,2 %
Avkastning totalkapital etter skatt					4,8 %
Antall flypassasjerer (i 1000)	13 992,3	13 892,4	38 520,6	38 037,5	50 024,9
Antall flybevegelser (i 1000)	181,9	188,0	531,5	545,2	724,1
Antall service units (i 1000)	698,2	630,0	1 874,2	1 793,6	2 356,8
Punktlighet (b)			87 %	88 %	88 %
Regularitet (b)			99 %	98 %	98 %

(a) Eksklusive konserninterne festeavgifter

(b) Siste 12 måneder

Styrets rapport

VIKTIGE HENDELSER

Flytrafikken i perioden 01.01 - 30.09.2016 målt i antall passasjerer over Avinors lufthavner økte med 1,3 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Flesland og Sola hadde en samlet trafikkreduksjon på 3,8 prosent, mens Oslo lufthavn økte med 3,9 prosent. Øvrige lufthavner økte med 0,5 prosent. Trafikken på Vestlandet er fortsatt preget av konjunktorene innen olje og gass, men nedgangen kompenseres av vekst ellers i landet.

Oslo lufthavn Gardermoen befestet sin posisjon som det største flyfraktmarkedet i Norden. Norsk havbruksnæring opplever sterk vekst i internasjonale markeder i Asia, Afrika og USA, og Emirates, Cargolux og AirBridge Cargo har etablert nye fraktruter.

Etter internasjonal konkurranse ble Avinor i september valgt som leverandør av flygekontroll og flynavigasjonstjenester ved Torp Sandefjord lufthavn de neste fem årene. Tildeling av denne kontrakten viser at Avinor er konkurransedyktig. Samtidig er det oppnådd enighet med Forsvaret om å drive flysikringstjenester ved Rygge militære flyplass.

I forbindelse med innsatsen for reduserte klimagassutslipp, ble Oslo lufthavn, Værnes, Flesland, Sola og Kjevik lufthavner re-akkreditert i den internasjonale «Airport Carbon Accreditation» ordningen. Oslo lufthavn og Værnes er akkreditert på ordningens høyeste nivå (nivå3+), mens de øvrige lufthavnene er akkreditert på nivå 2. Det er fastsatt ambisiøse mål for reduserte klimagassutslipp frem mot 2020. I forbindelse med miljøarbeidet, er det besluttet at Avinors lufthavner skal sertifiseres etter miljøstandarden ISO 14001.

Ipsos årlige profilundersøkelse viste stor omdømmefremgang for Avinor. Konsernet er opp 25 plasser fra fjorårets undersøkelse og ble rangert som nr. 44 av 97 virksomheter. Undersøkelsen kartlegger totalinntrykk av virksomhetene, miljøbevissthet, samfunnsansvar, moral, økonomi, reklame og informasjon. Avinor arbeider systematisk for en god og helhetlig passasjeropplevelse.

Konsernets driftsinntekter i perioden 01.01 - 30.09.2016 utgjorde 8 033 millioner kroner med et resultat etter skatt på 885 millioner kroner. Gjennom kostnadsreduksjoner og reduserte pensjonskostnader ble underliggende EBITDA-margin styrket. Resultatet var for øvrig negativt påvirket av økte avskrivninger, merkostnader relatert til opprettholdelse av sikker drift parallelt

med utbyggingen av Oslo lufthavn, reduserte leieinntekter som følge av salget av Radisson BLU Gardermoen i fjerde kvartal 2015, endret periodiseringsprinsipp for kostnadsført ferie, kostnadsførte sluttpakker og reduserte driftsinntekter fra flysikringsvirksomheten.

Utbyggingsprosjektene ved Oslo lufthavn og Bergen lufthavn, Flesland, følger fremdriftsplan og budsjett. Prosjektet på Gardermoen er ca. 97 prosent ferdig og Flesland ca. 92 prosent ferdig. Første september åpnet den nye ankomsthallen for innlandspassasjerer på Oslo lufthavn som er den første store delen av anlegget som åpner før nye Oslo Lufthavn offisielt åpnes 27. april 2017. Samtidig åpnet ny dutyfree-butikk på ankomst. 13. oktober ble pir nord satt i prøvedrift. Det forventes at prosjektene på Gardermoen og Flesland sluttføres i henhold til fremdriftsplan og innenfor vedtatt kostnadsramme i 2017.

Konsernets moderniseringsprogram har god fremdrift med en foreløpig innsparingsprognose bedre enn målsetting. Siste 12 måneder er antall årsverk redusert med 104. Programmets målsatte kostnadsbesparelse på 600 millioner kroner per år fra 2018 ligger fast.

Konsernet har en løpende sikker og stabil drift med en gjennomsnittlig regularitet på 99 prosent og en punktlighet på 87 prosent siste 12 måneder. Det er hittil i år ikke registrert luftfartsulykker med eller uten personskader der Avinor har vært medvirkende part. Siste 12 måneder utgjør sykefraværet 4,7 prosent med en skadefraværverdi (H-verdi) på 3,0.

Bergen tingrett avsa 27. oktober 2016 rettslig avtaleskjønn for fastsettelse av kjøpsbeløp eller årlig bruksvederlag for luftfarts-kritiske arealer som eies av Forsvaret på Bergen lufthavn, Flesland. I skjønnet er kjøpsbeløpet fastsatt til 425 millioner kroner samt en årlig leie fra 2010 fram til kjøp på ca. 19 millioner. Skjønnet er ikke rettskraftig. Det er inngått avtale med Forsvarsbygg om kjøp av grunnarealer for rullebane, taksebaner og sikkerhetsområder ved Trondheim lufthavn, Værnes, for ca. 293 millioner kroner.

Sandefjord tingrett og Agder lagmannsrett har på grunn av manglede forskrift eller avtale ikke gitt Avinor medhold i krav på vederlag for innflygingskontrolltjenester i Farris trafikkområde. Etter en helhetlig vurdering tar Avinor dommen til etterretning og vil ikke anke saken til Høyesterett.

3. KVARTAL 2016

TABELL 1: FINANSIELLE HOVEDTALL Q3 2016

MNOK	Q3 2016	Q3 2015	ENDRING
Driftsinntekter	2 960,1	2 940,9	0,7 %
Andre inntekter	-	-	
EBIT	825,0	788,0	4,7 %
Resultat etter skatt	538,7	520,9	3,4 %
Investeringer	935,0	1 413,9	-33,9 %

Konsernets driftsinntekter i tredje kvartal 2016 utgjorde 2 960 millioner kroner sammenlignet med 2 941 millioner kroner for tilsvarende periode i fjor. Justert for reduserte leieinntekter som følge av salget av Radisson BLU Gardermoen i fjerde kvartal 2015, var underliggende netto driftsinntekter på samme nivå som i fjor. Trafikkvekst og økte driftsinntekter innenfor lufthavndriften kompenserte for lavere driftsinntekter fra flysikringsvirksomheten. Innenfor lufthavndriften hadde Oslo lufthavn en trafikkvekst på 3,2 prosent i tredje kvartal og kompenserte for trafikknedgang og reduserte inntekter på Sola. Øvrige lufthavner hadde mindre endringer i trafikkvolum og driftsinntekter. Innenfor flysikringsvirksomheten bidro lavere kostnader og reduserte enhetspriser til reduserte driftsinntekter.

Underliggende driftskostnader (eksklusive varekostnader, terminal-2 prosjektkostnader, verdiendringer og endret periodiseringsprinsipp for feriepengeavsetning) utgjorde 1 662 millioner kroner i tredje kvartal, en reduksjon på 1,4 prosent fra tilsvarende periode i fjor. Underliggende driftskostnad per passasjer ble redusert med 2,1 prosent. Reduksjonen skyldtes i hovedsak reduserte pensjonskostnader og moderniseringsprogrammet. I forbindelse med bemanningsreduksjoner er det i tredje kvartal kostnadsført 14 millioner kroner i sluttpakker.

Konsernet har i 2016 endret periodiseringsprinsipp for bokføring av ferie. Formålet med endringen er å få en mer korrekt resultatmåling mellom kvartalene, og medfører en kostnadsreduksjon i tredje kvartal på 153 millioner kroner sammenlignet med tilsvarende rapporteringsperiode i fjor. Endringen i periodiseringsprinsipp har ingen resultateffekt på årsbasis.

Det er i tredje kvartal kostnadsført 104 millioner kroner knyttet til merkostnader for å opprettholde god drift og sikker trafikkavvikling parallelt med utbygging av Oslo lufthavn. Tilsvarende tall for samme periode i fjor var 64 millioner kroner.

Samlede av- og nedskrivninger på konsernets varige driftsmidler utgjorde 444 millioner kroner i tredje kvartal sammenlignet med 344 millioner kroner året før. Økningen skyldes at flere anlegg under utførelse er ferdigstilt og tatt i bruk. Meravskrivninger knyttet til Terminal 2-prosjektet utgjorde 14 millioner kroner sammenlignet med 16 millioner kroner i fjor.

Konsernets netto finansresultat i tredje kvartal 2016 ble minus 107 millioner kroner sammenlignet med minus 84 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor. Endringen i netto finansresultat fra tilsvarende periode i fjor skyldtes i hovedsak rentekostnader knyttet til økt opptrekk av lån, samt påløpte renter og finanskostnader i forbindelse med endelig sluttoppgjør i forbindelse med kjøp av arealer fra Forsvaret på Værnes.

Konsernet hadde i tredje kvartal 2016 et resultat etter skatt på 539 millioner kroner sammenlignet med 521 millioner kroner for tilsvarende regnskapsperiode i fjor.

01.01 - 30.09.2016

TABELL 2: FINANSIELLE HOVEDTALL 01.01 - 30.09.16

MNOK	01.01 - 30.09.16	01.01 - 30.09.15	ENDRING
Driftsinntekter	8 003,0	8 096,6	-1,2 %
Andre inntekter	-	-	
EBIT	1 440,3	1 730,1	-16,8 %
Resultat etter skatt	885,0	1 087,1	-18,6 %
Investeringer	3 430,4	4 182,1	-18,0 %

Konsernet hadde i perioden 01.01 - 30.09.2016 et resultat etter skatt på 885 millioner kroner sammenlignet med 1 087 millioner kroner for tilsvarende periode i 2015.

Som følge av pågående utbyggingsprosjekter, er konsernets balanse økt med ca. 1,5 milliarder kroner siden 31.12.2015, og utgjorde 40,3 milliarder kroner per 30.09.2016.

Driftsinntekter

Konsernets driftsinntekter i perioden 01.01 - 30.09.2016 utgjorde 8 003 millioner kroner sammenlignet med 8 097 millioner kroner for tilsvarende periode i fjor. Justert for reduserte leieinntekter som følge av salget av Radisson BLU Gardermoen i fjerde kvartal 2015, var underliggende netto driftsinntekter 0,6 prosent lavere enn tilsvarende rapporteringsperiode i fjor. Reduksjonen fra 2015 skyldtes i hovedsak flysikringsvirksomheten hvor en volumøkning i antall service units på 4,5 prosent ble motsvart av en redusert pris per enhet i nivå 11 prosent. Innenfor lufthavnvirksomheten var det samlet sett en vekst på 1,3 prosent der en økning ved Oslo lufthavn på 4,9 prosent kompenserte for inntektsfall på Flesland og Sola. På de øvrige lufthavnene var det en vekst på 1,3 prosent. Fakturerte konserninterne tjenester ble redusert som følge av fusjonen mellom Avinor AS og Oslo Lufthavn AS 01.01.2016.

Tabell 3 nedenfor viser driftsinntekter per virksomhetsområde:

TABELL 3: DRIFTSINNTEKTER PER VIRKSOMHETSOMRÅDE

MNOK	01.01 - 30.09.16	01.01 - 30.09.15	ENDRING
Lufthavndrift	7 173,4	7 084,2	1,3 %
Flysikringstjeneste	1 459,5	1 563,2	-6,6 %
Eiendom	109,3	186,0	-41,2 %
Interne tjenester	498,6	849,2	-41,3 %
Eliminering	-1 237,8	-1 585,9	-21,9 %
Avinor konsern	8 003,0	8 096,6	-1,2 %

Driftskostnader, avskrivninger og andre poster

Underliggende driftskostnader (eksklusive varekostnader, terminal-2 prosjektkostnader, verdiendringer og endret periodiseringsprinsipp for feriepengeavsetning) utgjorde 4 792 millioner kroner, en reduksjon på 3,4 prosent fra tilsvarende periode i fjor. Underliggende driftskostnad per passasjer ble redusert med 4,6 prosent. Reduksjonen skyldtes i hovedsak reduserte pensjonskostnader, økte balanseførte lønnskostnader relatert til prosjekter og generelle innsparinger. I forbindelse med bemanningsreduksjoner er det hittil i år kostnadsført ca. 45 millioner kroner i sluttpakker. Siste 12 måneder er antall årsverk redusert med 104.

Som følge av ovennevnte endrede periodiseringsprinsipp for bokføring av ferie, utgjorde den kostnadsførte merbelastningen per Q3 63 millioner kroner sammenlignet med tilsvarende rapporteringsperiode i fjor.

Det er i perioden 01.01 - 30.09.2016 kostnadsført 243 millioner kroner knyttet til merkostnader for å opprettholde god drift og effektiv trafikkavvikling parallelt med utbygging av Terminal 2 ved Oslo lufthavn. Tilsvarende tall for samme periode i fjor var 170 millioner kroner.

Samlede av- og nedskrivninger i perioden 01.01 - 30.09.2016 utgjorde 1 272 millioner kroner sammenlignet med 1 022 millioner kroner for tilsvarende periode i fjor. Økningen skyldes at flere anlegg under utførelse er ferdigstilt og tatt i bruk. Meravskrivninger knyttet til utbyggingsprosjektet ved Oslo lufthavn, utgjorde 74 millioner kroner mot 50 millioner kroner i fjor.

Driftsresultat (EBIT)

Konsernet hadde i perioden 01.01 - 30.09.2016 et driftsresultat på 1 440 millioner kroner sammenlignet med 1 730 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor, det vil si en reduksjon på 290 millioner kroner. Det reduserte driftsresultatet forklares av økte avskrivninger, merkostnader relatert til opprettholdelse av sikker drift parallelt med Terminal 2 utbyggingen, reduserte leieinntekter som følge av salget av Radisson BLU Gardermoen, endret periodiseringsprinsipp for kostnadsført ferie, kostnadsførte sluttpakker og reduserte driftsinntekter fra flysikringsvirksomheten.

Finansposter og skatt

Konsernets netto finansresultat i perioden 01.01 - 30.09.2016 var minus 258 millioner kroner sammenlignet med minus 240 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor. Endringen i netto finansresultat skyldtes i hovedsak rentekostnader knyttet til økt opptrekk av lån.

Skattekostnaden er beregnet til 25 prosent av konsernresultat før skatt, 297 million kroner.

Investeringer

Balanseført tilgang til varige driftsmidler i perioden 01.01 - 30.09.2016 utgjorde 3 430 millioner kroner sammenlignet med 4 182 millioner kroner for tilsvarende periode i fjor.

Investeringene fordelte seg på virksomhetsområdene som følger:

TABELL 4: BALANSEFØRT TILGANG TIL VARIGE DRIFTSMIDLER

MNOK	01.01 - 30.09.16	01.01 - 30.09.15	ENDRING
Lufthavndrift	3 001,7	3 835,5	-833,8
Flysikringstjeneste	160,0	105,6	54,4
Konsernfelles	66,2	40,3	26,0
Konsernposter	202,5	200,7	1,8
Avinor konsern	3 430,4	4 182,1	-751,7

Terminal 2-prosjektet ved Oslo lufthavn er på plan, og er ca. 97 prosent ferdig ved utgangen av tredje kvartal 2016. Lufthavnen opprettholder høye tall for trafikkavvikling, regularitet og punktlighet til tross for en omfattende samtidighet mellom utbygging og driftsavvikling. Prosjektet har en akkumulert skadefraværsværdi (H1-verdi) på 2,7. Den samlede kostnadsrammen for prosjektet er uendret og i samsvar med børsmelding datert 04.06.2013. Utbyggingsprosjektet ved Bergen lufthavn, Flesland, har hatt god fremdrift og er i henhold til plan. Prosjektet er ca. 92 prosent ferdig ved utgangen av tredje kvartal 2016. Det forventes at begge prosjektene sluttføres i samsvar med fremdriftsplan og innenfor vedtatt kostnadsramme i 2017.

Det er inngått avtale med Forsvarsbygg om kjøp av grunnarealer for rullebane, taksebaner og sikkerhetsområder ved Trondheim lufthavn, Værnes, for ca. 293 millioner kroner.

Kontantstrøm, finansiering og forpliktelser

Som følge av at investeringsutbetalinger overgår bidraget fra løpende drift, hadde konsernet i perioden 01.01 - 30.09.2016 en kontantstrøm før endring av gjeld på minus 1 888 millioner kroner. Avinor utbetalte 500 millioner kroner i utbytte til staten i tredje kvartal.

Rentebærende gjeld per 30.09.2016 utgjorde 19 960 millioner kroner, og er økt med 1 470 millioner kroner siden 31.12.2015. Økningen skyldtes hovedsakelig opptrekk i 2. kvartal 2016 av hele lånerammen som var inngått med den europeiske

investeringsbanken på 200 millioner euro. Lånet ble trukket opp i norske kroner tilsvarende ca. 1,9 milliarder kroner og løper med avdrag til frem til 2028.

Konsernets totalkapital per 30.09.2016 utgjorde 40,2 milliarder kroner med en egenkapitalprosent på 37,5. Egenkapital i prosent av summen av egenkapital og netto rentebærende gjeld utgjorde 44,9 prosent per 30.09.2016.

Med bakgrunn i utviklingen i rentemarkedene og andre forhold, er egenkapitalen gjennom utvidet resultat belastet med 127 millioner kroner etter skatt per 30.09.2016. Hoveddelen av dette er negativt estimatavvik ved beregning av pensjonsforpliktelser. Per 30.09.2016 ble det benyttet en diskonteringsrente på 2,25 prosent ved beregning av konsernets pensjonsforpliktelse.

Per 30.09.2016 utgjorde konsernets likviditetsreserve 6 300 millioner kroner fordelt på 1 500 millioner kroner i bankinnskudd og 4 800 millioner kroner i ubenyttede trekkrettigheter.

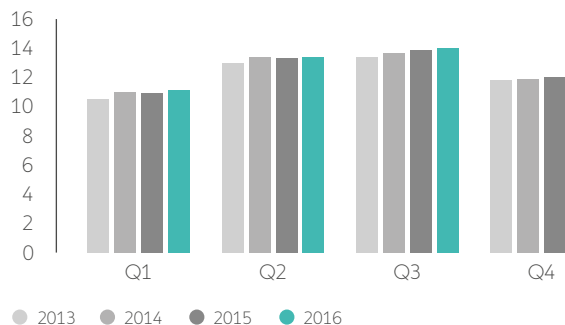
Trafikkutvikling og servicemål

Det reiste 38,5 millioner passasjerer over Avinors lufthavner i perioden 01.01 - 30.09.2016, hvilket er en økning på 1,3 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i 2015.

Nedenstående figur viser trafikkutvikling per kvartal i perioden 2013 - 2016:

PASSASJERER

Antall i millioner

Sammenlignet med tilsvarende periode i fjor økte både innenrikstrafikken og utenrikstrafikken med 1,5 prosent, mens offshore helikoptertrafikk ble redusert med ca. 19 prosent. Innenrikstrafikken utgjorde 59 prosent av det samlede trafikkvolumet.

Passasjervolumet fordelte seg på lufthavnene som følger:

TABELL 5: ANTALL PASSASJERER

PASSASJERER (1 000)	01.01 - 30.09.16	01.01 - 30.09.15	ENDRING
Gardermoen	19 521	18 794	3,9 %
Flesland	4 483	4 535	-1,2 %
Sola	3 170	3 424	-7,4 %
Værnes	3 312	3 254	1,8 %
Øvrige	8 034	8 030	0,0 %
Avinor konsern	38 521	38 038	1,3 %

Antall kommersielle flybevegelser inklusive offshore helikopter ble redusert med 2,5 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Trafikkvolumet for underveistjenesten målt i antall service units økte i år med 4,5 prosent sammenlignet med i fjor.

Siste 12 måneder er det i Avinors nettverk av lufthavner registrert en gjennomsnittlig regularitet på 99 prosent og en gjennomsnittlig punktlighet på 87 prosent.

FLYSIKKERHET OG HMS

Det er hittil i år ikke registrert luftfartsulykker med eller uten personskafer hvor Avinor har vært medvirkende part. Imidlertid skjedde det den 5. juli 2016 en kollisjon mellom et helikopter og en lastebil på Sola der rotorbladene på helikopteret traff lastebilen i forbindelse med taksing. Ingen personer ble fysisk skadet, men store materielle skader på helikopter og lastebil. Statens Havarikommisjon for Transport, politi og arbeidstilsynet ble varslet. Hendelsesforløpet undersøkes.

Rapporteringsgraden for uønskede hendelser er stabilt høy, og er et viktig element i en sikkerhetsorganisasjon. En stor overvekt av rapportene omhandler potensielle uønskede hendelser eller mindre alvorlige forhold som gir mulighet til læring og forbedring av sikkerhetsarbeidet. Oppfølging av avvik har høyt fokus i alle deler av konsernet.

I forbindelse med sertifisering av Avinor som operatør og forestående sertifisering av Avinors lufthavner etter nytt helhetlig regelverk for Europa, er prosesser og dokumenter innen sikkerhetsstyring gjennomgått og omstrukturert. I arbeidet er det avdekket forbedringsområder og nye krav som er ivarettatt.

Samlet har konsernet for de siste 12 måneder per 30.09.16 en H1-verdi for skadetilfeller med fravær på 3,0 og et sykefravær på 4,7 prosent.

RISIKOFORHOLD

Konsernets virksomhet er fokusert på sikker avvikling av flytrafikken med prosedyrer og tiltak for å minimere både sannsynligheten for og konsekvensen av ulykker og alvorlige hendelser. Utviklingen i nasjonale og internasjonale regulatoriske forhold kan ha finansielle konsekvenser for konsernet.

Avinor ivaretar nasjonale sektorpolitiske mål. Staten setter føringer for en rekke forhold herunder lufthavnstruktur, beredskap, luftfartsavgifter og samfunnspålagte oppgaver. Omfang og innretning av sektorpolitiske føringer kan endre seg over tid.

Virksomhetens balanseførte driftsmidler er av langsiktig natur og den operative driften er i stor grad regulert av lover og forskrifter. Som følge av dette har Avinor en høy andel faste kostnader som i liten grad varierer med endringer i trafikkvolum og kapasitetsutnyttelse. Konsernets inntjening og finansielle verdi er påvirket av endringer i trafikkvolumet.

Gardermoen, Flesland, Sola og Værnes lufthavner er en sentral finansieringskilde for det øvrige lufthavnnettet i Norge. De store lufthavnenes inntjening er eksponert for konjunkturedringer samt for konkurranse fra lufthavner utenfor Avinors nettverk.

Inntekter fra tjenester og tilbud til passasjerene har en sentral betydning i konsernets finansiering. Spesielt vil endringer i rammebetingelsene rundt dutyfree-ordningen få en vesentlig effekt på konsernets inntjening og finansielle verdi.

Det benyttes finansielle sikringsinstrumenter til å begrense risiko knyttet til endringer i renter, valutakurser og kraftpriser. Verdien av sikringsinstrumentene endrer seg i samsvar med priser i markedet. Ved plassering av konsernets overskuddslikviditet vektlegges utsteders soliditet og plasseringens likviditet. Konsernets likviditetsbeholdning er plassert i bank på forhandlede vilkår.

Det er uenighet mellom Forsvaret og Avinor om fordeling av kostnader ved lufthavner der partene har felles drift. Avinor har reflektert dette i regnskapet gjennom avsetninger basert på beste skjønnsmessige estimat.

Rettslig avtaleskjønn for fastsettelse av kjøpsbeløp eller årlig bruksvederlag for luftfartskritiske arealer som eies av Forsvaret på Bergen lufthavn, Flesland, ble avholdt i september 2016, og avgjørelsen forelå 27. oktober 2016. Skjønnen er ikke rettskraftig. Den endelige avgjørelsen vil ha finansielle konsekvenser som ikke er fullt ut reflektert i regnskapet per 30.09.2016.

Som en konsekvens av Stortingsvedtaket om opprettelse av ny kampflybase for Forsvaret på Ørland, ble Avinor i 2014 gitt i oppdrag å forberede overtagelse av ansvaret for flyplassdriften på Bodø lufthavn innen 01.08.2016. Driftsovertagelsen ble

gjennomført 01.08.2016 som forutsatt. Eierskap til grunneiendom og anlegg er imidlertid ikke overført ved driftsovertagelsen, og en avventer fortsatt premissavklaring fra departementene om overtagelse av eiendom. Bakgrunnen er problemstillinger knyttet til utfasing av Forsvarets behov i Bodø og det utredningsarbeid som er igangsatt om bygging av ny flyplass i Bodø. Spørsmålet om en eventuell ny lufthavn i Bodø skal legges frem i forbindelse med Nasjonal transportplan i første halvår 2017. I påvente av premissavklaring er det inngått en midlertidig leieavtale. Leiebeløp og vederlag ved eventuelt senere kjøp er forutsatt at skal fastsettes ved rettslig avtaleskjønn og er uavklart. Gjennom Stortingsproposisjon 151 S (2015-2016), Langtidsplan for forsvarssektoren fremlagt 17. juni 2016, har Regjeringen signalisert at den vil legge til rette for at verdiøkning for arealene som frigjøres ved eventuell flytting av flyplassen skal bidra til å finansiere en ny sivil lufthavn i Bodø. Forsvarsbygg har fått i oppdrag å lede arbeidet med en samlet statlig eiendomsstrategi for arealet som skal synliggjøre fremtidige kontantstrømmer og være et bidrag til finansieringsplan for eventuell ny flyplass. Arbeidet skal være fullført før årsskiftet 2016 og inngå i behandlingen av Nasjonal Transportplan. Disse forhold gjør at det er betydelig usikkerhet når det gjelder Avinors fremtidige kostnader knyttet til grunn og anlegg for flyplassdriften i Bodø.

I pensjonsforliket i 2005 ble det bestemt at offentlig tjenestepensjon skal justeres for økt forventet levealder og omfattes av nye regler for regulering av pensjon, men inneholdt ikke regler for samordning av tjenestepensjonsytelsen og nye folketrygdregler. Regelverket for samordningen er dermed ikke avklart og derfor ikke hensyntatt i regnskapet. Ny løsning for offentlig tjenestepensjon er under utredning, men det er per i dag ikke kjent hvordan ny ordning vil bli herunder ikrafttredelses-tidspunkt og overgangsregler. Det er etablert et partssammensatt utvalg, bestående av representanter for administrasjonen og ansattes organisasjoner for å vurdere alternative pensjonsordninger.

Lufthavnene har utslippstillatelser som stiller krav til risikovurderinger for å identifisere mulige kilder for akutt forurensning med fare for skade på ytre miljø. Det arbeides løpende med å redusere risikoen for miljøskadelige hendelser, samtidig som at det drives en kartlegging og opprydding av tidligere forurensning. Det er avdekket miljøskadelige tilsetningsstoffer i brannskum som er spredt til natur-miljøet ved alle lufthavnene, og det arbeides med å avklare omfanget av tiltak som blir nødvendig å gjennomføre. Som grunnlag for dette arbeidet er det gjort risikovurderinger av mulige skader disse forurensningene har for helse og naturmiljø. De økonomiske konsekvensene av dette arbeidet er avhengig av omfang av lokaliteter som det må gjøres tiltak på, samt myndighetskrav og tilgjengelige tiltaksmetoder. Miljødirektoratet har signalisert at de vil komme med et pålegg om tiltak på Kjevik lufthavn, og at de sannsynligvis vil gi et samlepålegg om utarbeidelse av tiltaksplaner for resterende lufthavner. Pålegget vil sannsynligvis foreligge i 2017.

FRAMTIDSUTSIKTER

Mobilitet og effektiv lufttransport er sentralt for samfunnsutviklingen og bidrar til styrket økonomisk vekst i distriktene og regionene. Avinors høye aktivitets- og investeringsnivå videreføres for å ivareta samfunnsoppdraget om gode regionale, nasjonale, europeiske og interkontinentale flytilbud. Avinor fortsetter også arbeidet med å forbedre egen miljøprestasjon og være en drivkraft for klima- og miljøarbeidet innen luftfarten.

Det forventes en moderat vekst i flytrafikken på årsbasis og videre trafikkvekst inn i 2017. Det er usikkerhet rundt den samfunnsøkonomiske utviklingen og vekstratene kan påvirkes av dette. Avinor viderefører tiltak knyttet til effektivisering og kostnadsreduksjoner.

De store utbyggingsprosjektene ved Oslo lufthavn, Gardermoen og Bergen lufthavn, Flesland følger plan med hensyn til fremdrift og totalt investeringsnivå, og forventes avsluttet i henhold til fastsatt timeplan og innenfor vedtatt kostnadsramme i 2017.

Som leverandør av flysikringstjenester følges den internasjonale dereguleringen av, og utviklingen av konkurranse for, tårn- og innflygingstjenester nøye. Avinors flysikringsvirksomhet skal være en konkurransedyktig og foretrukken leverandør i et fremtidig konkurranseutsatt marked, og vil gjennomføre nødvendige tilpasninger for å nå dette målet.

Oslo, 25. november 2016
Styret i Avinor AS

SAMMENDRATT RESULTATREGNSKAP

Beløp i MNOK

		3. KVARTAL		PER 3. KVARTAL		ÅR
	NOTER	2016	2015	2016	2015	2015
Driftsinntekter						
Trafikkinntekter		1 389,5	1 415,8	3 890,0	4 003,9	5 248,0
Andre driftsinntekter		1 570,6	1 525,1	4 113,0	4 092,7	5 475,1
Andre inntekter	4	-	-	-	-	1 266,3
Sum driftsinntekter		2 960,1	2 940,9	8 003,0	8 096,6	11 989,4
Driftskostnader						
Varekostnader		91,7	49,8	197,7	179,9	272,1
Lønn- og andre personalkostnader	5	714,7	914,1	2 497,2	2 602,9	3 466,6
Av- og nedskrivninger	5, 7	444,1	343,9	1 271,9	1 022,0	1 459,3
Andre driftskostnader	5	896,4	832,7	2 608,5	2 533,9	3 516,0
Andre kostnader	4	-11,8	12,4	-12,6	27,8	42,9
Sum driftskostnader		2 135,1	2 152,9	6 562,7	6 366,5	8 756,9
Driftsresultat		825,0	788,0	1 440,3	1 730,1	3 232,5
Finansinntekter		8,4	5,1	25,7	33,0	39,8
Finanskostnader		115,1	89,3	284,1	273,2	368,4
Netto finansinntekt/-kostnad		-106,7	-84,2	-258,4	-240,2	-328,6
Resultat før skattekostnad		718,3	703,8	1 181,9	1 489,9	2 903,9
Skattekostnad	6	179,6	182,9	296,9	402,8	454,9
Resultat etter skatt		538,7	520,9	885,0	1 087,1	2 449,0

UTVIDET RESULTAT

Beløp i MNOK

	3. KVARTAL		PER 3. KVARTAL		ÅR
	2016	2015	2016	2015	2015
Resultat etter skatt	538,7	520,9	885,0	1 087,1	2 449,0
Utvidet resultat:					
Poster som ikke reverserer i resultatet i senere perioder:					
Aktuarielle gevinster/tap på pensjonsforpliktelse	282,6	-	-270,9	843,1	1 040,9
Skatteeffekt	-70,6	-	67,6	-227,6	-281,0
Endring skattesats, effekt utsatt skattefordel/-forpliktelse	-	-	-	-	0,5
Poster som kan reversere i resultatet i senere perioder:					
Kontantstrømsikring	47,8	-26,0	105,1	-7,5	24,6
Skatteeffekt	-12,0	7,1	-28,7	2,1	-6,6
Sum utvidet resultat etter skatt	247,8	-18,9	-126,9	610,1	778,4
Totalresultat	786,5	502,0	758,1	1 697,2	3 227,4
Tilordnet:					
Aksjonær	786,5	502,0	758,1	1 697,2	3 227,4

SAMMENDRATT BALANSE

Beløp i MNOK

		30. SEPTEMBER		AR
	NOTER	2016	2015	2015
EIENDELER				
Anleggsmidler				
Immaterielle eiendeler:				
Utsatt skattefordel	6	1 252,4	1 429,1	1 508,9
Andre immaterielle eiendeler	7	110,5	16,5	117,2
Sum immaterielle eiendeler		1 362,9	1 445,6	1 626,1
Varige driftsmidler:				
Varige driftsmidler	7	28 119,1	21 427,0	22 507,1
Anlegg under utførelse	7	7 166,6	10 704,1	10 615,2
Sum varige driftsmidler		35 285,7	32 131,1	33 122,3
Finansielle anleggsmidler:				
Derivater	11	482,5	561,2	636,2
Andre finansielle anleggsmidler		332,8	267,8	306,0
Sum finansielle anleggsmidler		815,3	829,0	942,2
Sum anleggsmidler		37 463,9	34 405,7	35 690,6
Omløpsmidler				
Varer		15,7	17,6	24,4
Fordringer		1 271,9	1 361,3	1 378,4
Derivater	11	6,4	35,1	24,9
Bankinnskudd, kontanter og lignende		1 499,9	1 483,9	1 666,7
Eiendeler holdt for salg	8	-	249,9	-
Sum omløpsmidler		2 793,9	3 147,8	3 094,4
SUM EIENDELER		40 257,8	37 553,5	38 785,0

SAMMENDRATT BALANSE

Beløp i MNOK

		30. SEPTEMBER		AR
	NOTER	2016	2015	2015
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Selskapskapital		5 400,1	5 400,1	5 400,1
Annen egenkapital		9 690,1	8 019,7	9 432,0
Sum egenkapital		15 090,2	13 419,8	14 832,1
Avsetning for forpliktelser				
Pensjonsforpliktelser	9	2 277,8	2 244,3	1 947,4
Annen forpliktelse		183,9	220,4	181,2
Sum avsetninger for forpliktelser		2 461,7	2 464,7	2 128,6
Langsiktig gjeld:				
Lån fra Staten	10, 11	2 749,5	3 193,9	2 971,7
Derivater	11	62,0	105,5	88,2
Annen langsiktig gjeld	10, 11	15 650,4	14 262,7	14 123,8
Sum annen langsiktig gjeld		18 461,9	17 562,1	17 183,7
Kortsiktig gjeld:				
Sertifikatgjeld	10, 11	900,0	400,0	400,0
Leverandørgjeld		353,4	404,2	441,1
Betalbar skatt		55,7	-	335,9
Skyldige offentlige avgifter		239,3	173,1	246,6
Derivater	11	11,7	47,9	50,3
Første års avdrag langsiktig gjeld	10, 11	660,4	945,9	994,2
Annen kortsiktig gjeld		2 023,5	2 108,7	2 172,5
Forpliktelser knyttet til eiendeler holdt for salg		-	27,1	-
Sum kortsiktig gjeld		4 244,0	4 106,9	4 640,6
Sum gjeld		25 167,6	24 133,7	23 952,9
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		40 257,8	37 553,5	38 785,0

EGENKAPITALOPPSTILLING

Beløp i MNOK

	AKSJEKAPITAL	ANNEN EGENKAPITAL IKKE RESULTATFØRT	ANNEN EGENKAPITAL	SUM
Egenkapital 01.01.15	5 400,1	-774,8	7 597,3	12 222,6
Totalresultat		610,1	1 087,1	1 697,2
Utbetalt utbytte			-500,0	-500,0
Egenkapital 30.09.15	5 400,1	-164,7	8 184,4	13 419,8
Egenkapital 01.01.16	5 400,1	3,6	9 428,3	14 832,1
Totalresultat		-126,9	885,0	758,1
Utbetalt utbytte			-500,0	-500,0
Egenkapital 30.09.16	5 400,1	-123,3	9 813,3	15 090,2

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i MNOK

	PER 3. KVARTAL		ÅR
	2016	2015	2015
Kontantstrøm fra driften			
Resultat før skatt	1 181,9	1 489,9	2 903,9
Ordinære avskrivninger	1 271,9	1 022,0	1 459,3
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	-1,1	-3,9	-1 270,0
Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto (urealiserte)	-31,7	13,5	17,8
Netto finansposter	258,4	240,2	328,6
Endringer i varer, kundefordringer og leverandørgjeld	-44,6	-281,7	-186,2
Forskjellen mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	59,5	256,0	156,5
Endringer i andre tidsavgrensningsposter	36,3	11,4	86,0
Mottatte renter	18,6	16,8	19,0
Betalte skatter	-281,5	-280,2	-280,1
Netto kontantstrøm fra driften	2 467,7	2 484,0	3 234,8
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Investeringer i varige driftsmidler	-3 406,4	-3 818,3	-5 165,7
Salg av varige driftsmidler (salgssum)	2,7	10,8	1 382,8
Endring i andre investeringer	-10,1	-25,9	-46,2
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-3 413,8	-3 833,4	-3 829,1
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Opptak av gjeld	1 899,9	3 609,7	3 609,7
Nedbetaling av gjeld	-678,9	-386,8	-749,0
Netto opptak/nedbetaling kortsiktig gjeld (sertifikatlån)	500,0	-400,0	-400,0
Betalte renter	-437,5	-408,7	-618,8
Betalte låneomkostninger	-4,2	-12,9	-12,9
Utbetalt utbytte	-500,0	-500,0	-500,0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	779,3	1 901,3	1 329,0
Netto endring kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter i perioden	-166,8	551,9	734,7
Kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter periodestart	1 666,7	932,0	932,0
Kontanter, kontantekvivalenter og benyttede trekkrettigheter perodeslutt	1 499,9	1 483,9	1 666,7

NOTER TIL REGNSKAPET

NOTE 1 Generell informasjon

Avinor AS og dets datterselskaper (samlet konsernet) skal eie, drive og utvikle luftfartsanlegg ved å legge til rette for sikker og effektiv luftfart, yte tjenester innen samme område og annen virksomhet som bygger opp under foretakets hovedvirksomhet, herunder

kommersiell utvikling av virksomheten og lufthavnområdene. Avinor konsernet har hovedkontor i Oslo.

Delårsregnskapet for 3. kvartal 2016 ble vedtatt av styret den 25. november 2016. Delårsregnskapet er ikke revidert.

NOTE 2 Rammeverk og vesentlige regnskapsprinsipper

Konsernregnskapet per 3. kvartal 2016, avsluttet 30. september 2016, er utarbeidet etter regnskapsprinsippene i International Financial Reporting Standards (IFRS) og består av Avinor AS og dets datterselskaper.

Delårsregnskapet avlegges i henhold til IAS 34 Interim Financial

Reporting. Delårsregnskapet gir ikke informasjon i samme omfang som årsregnskap og må derfor sees i sammenheng med konsernets årsregnskap for 2015.

Det er benyttet samme prinsipper ved utarbeidelse av delårsregnskapet som ved utarbeidelse av årsregnskapet.

NOTE 3 Segmentinformasjon

Beløp i MNOK

PER 3. KVARTAL 2016

	OSLO LUFTHAVN	BERGEN LUFTHAVN	STAVANGER LUFTHAVN	TRONDHEIM LUFTHAVN	REGIONALE LUFTHAVNER	SUM LUFTHAVNDRIFT
Luftfartsinntekter	1 483,0	409,5	312,9	270,6	676,4	3 152,4
Andre driftsinntekter	2 455,7	379,5	338,8	238,3	458,3	3 870,7
Konserninterne inntekter	48,9	6,8	35,3	23,0	36,3	150,3
Sum driftsinntekter	3 987,7	795,8	686,9	532,0	1 171,0	7 173,4
Lønn- og andre personalkostnader	379,8	90,4	76,5	66,9	596,8	1 210,4
Av- og nedskrivninger	617,9	78,0	78,8	70,0	293,2	1 137,9
Andre driftskostnader	1 201,9	159,9	125,9	92,1	660,8	2 240,5
Konserninterne kostnader	263,7	99,3	108,2	84,6	409,3	965,1
Sum driftskostnader	2 463,3	427,6	389,4	313,5	1 960,1	5 553,8
Driftsresultat	1 524,4	368,2	297,6	218,4	-789,1	1 619,5
Varige driftsmidler ¹⁾	15 536,9	1 650,7	1 611,5	1 791,8	6 027,3	26 618,2

PER 3. KVARTAL 2016 FORTS:

	SUM LUFTHAVNDRIFT	FLYSIKRING	EIENDOM	FELLES/ UFORDELT	KONSERN ELIMINERING	AVINOR KONSERN
Luftfartsinntekter	3 152,4	740,3	-	-2,7		3 890,0
Salgs- og leieinntekter	3 870,7	139,8	80,1	22,4		4 113,0
Konserninterne inntekter	150,3	579,4	29,2	478,9	-1 237,8	-
Sum driftsinntekter	7 173,4	1 459,5	109,3	498,6	-1 237,8	8 003,0
Lønn og andre personalkostnader	1 210,4	985,4	0,0	301,4		2 497,2
Av- og nedskrivninger	1 137,9	57,4	27,8	48,9		1 272,0
Andre driftskostnader	2 240,5	252,1	1,8	299,1		2 793,5
Konserninterne kostnader	965,1	72,0	14,4	186,3	-1 237,8	-
Sum driftskostnader	5 553,8	1 366,9	44,0	835,7	-1 237,8	6 562,7
Driftsresultat	1 619,5	92,6	65,2	-337,1	-	1 440,3
Varige driftsmidler ¹⁾	26 618,2	575,5	872,2	163,7		28 229,6

PER 3. KVARTAL 2015

	OSLO LUFTHAVN	BERGEN LUFTHAVN	STAVANGER LUFTHAVN	TRONDHEIM LUFTHAVN	REGIONALE LUFTHAVNER	SUM LUFTHAVNDRIFT
Luftfartsinntekter	1 480,6	424,3	347,0	269,7	684,0	3 205,6
Andre driftsinntekter	2 294,9	430,3	357,5	229,1	463,8	3 775,7
Konserninterne inntekter	25,3	9,7	34,2	21,6	12,2	102,9
Sum driftsinntekter	3 800,8	864,3	738,7	520,4	1 160,0	7 084,2
Lønn- og andre personalkostnader	404,6	98,0	79,1	71,6	649,3	1 302,6
Av- og nedskrivninger	432,6	60,9	67,9	66,5	272,8	900,6
Andre driftskostnader	1 005,6	190,2	119,7	92,8	711,6	2 119,9
Konserninterne kostnader	558,7	107,0	110,4	85,1	421,2	1 282,5
Sum driftskostnader	2 401,4	456,2	377,1	316,0	2 054,9	5 605,6
Enhetsresultat	1 399,4	408,1	361,6	204,4	-895,0	1 478,5
Konsernjust. avskrivninger (a)	129,4	-18,5	-14,2	-16,7	-86,7	-6,7
Konsernintern festeavgift (b)	307,3					307,3
Driftsresultat	1 836,1	389,6	347,4	187,7	-981,7	1 779,2
Varige driftsmidler ¹⁾	8 476,7	1 701,5	1 433,6	1 959,9	6 352,3	19 924,0

PER 3. KVARTAL 2015 FORTS:

	SUM LUFTHAVNDRIFT	FLYSIKRING	EIENDOM	FELLES/ UFORDELT	KONERN ELIMINERING	AVINOR KONERN
Luftfartsinntekter	3 205,6	798,0	-	0,4		4 003,9
Salgs- og leieinntekter	3 775,7	158,1	149,1	9,7		4 092,7
Konserninterne inntekter	102,9	607,1	36,8	839,1	-1 585,9	-
Sum driftsinntekter	7 084,2	1 563,2	186,0	849,2	-1 585,9	8 096,6
Lønn og andre personalkostnader	1 302,6	1 021,9	0,0	278,4		2 602,9
Av- og nedskrivninger	900,6	52,6	29,0	35,5		1 017,7
Andre driftskostnader	2 119,9	296,5	3,2	322,0		2 741,6
Konserninterne kostnader	1 282,5	78,5	29,8	195,1	-1 585,9	-
Sum driftskostnader	5 605,6	1 449,5	62,1	831,0	-1 585,9	6 362,2
Enhetsresultat	1 478,5	113,7	123,9	18,2	-	1 734,3
Konsernjust. avskrivninger (a)	-6,7	-	3,0	-0,6		-4,2
Konsernintern festeavgift (b)	307,3			-307,3		-
Driftsresultat	1 779,2	113,7	126,9	-289,7	-	1 730,1
Varige driftsmidler ¹⁾	19 924,0	531,4	1 035,6	184,1		21 675,1

(a) Konsernjustering som følge av vurdering av åpningsbalanse per 01.01.2003 til IFRS.

(b) Konsernintern festeavgift for grunn Gardermoen tilgodeses Oslo Lufthavn AS i segmentrapporteringen.

1) Varige driftsmidler er her inklusiv andre immaterielle eiendeler og eksklusiv anlegg under utførelse.

NOTE 4 Andre inntekter/andre kostnader

Beløp i MNOK

SPESIFIKASJON	3. KVARTAL		PER 3. KVARTAL		AR
	2016	2015	2016	2015	2015
Andre inntekter					
Gevinst ved salg av eiendom	-	-	-	-	1 266,3
Sum	-	-	-	-	1 266,3
Andre kostnader					
Verdiendringer og andre tap/gevinster, netto	-11,8	12,4	-12,6	27,8	42,9
Sum	-11,8	12,4	-12,6	27,8	42,9

NOTE 5 Resultateffekter - Terminal 2 prosjektet

Beløp i MNOK

Som følge av utbyggingen på Gardermoen (Terminal 2 prosjektet) er resultatregnskapet belastet med ekstra kostnader knyttet til opprettholdelse av normal drift i byggeperioden, samt kostnader knyttet til utrangering av aktiva inkludert økte avskrivninger grunnet revurdering av levetid.

Deler av kostnadsføringene bygger på skjønnsmessige vurderinger, som oppdateres løpende.

SPESIFIKASJON	3. KVARTAL		PER 3. KVARTAL		AR
	2016	2015	2016	2015	2015
Lønn og andre personalkostnader	8,3	11,9	28,6	40,2	52,2
Av- og nedskrivninger	14,4	16,4	74,2	49,6	60,5
Andre driftskostnader	95,8	51,9	214,8	129,5	195,2
Sum	118,5	80,2	317,6	219,3	307,9

NOTE 6 Skatt

Skattekostnaden er beregnet ved å benytte skattesats som forventet for årsresultatet. Forventet skattesats for året er 25% og bokføres i sin helhet mot netto utsatt skattefordel i balansen gjennom året. Fordeling mellom betalbar skatt og utsatt skatt gjøres ved årsslutt.

NOTE 7 Varige driftsmidler og andre immaterielle eiendeler

Beløp i MNOK

	IMMATERIELLE EIENDELER	VARIGE DRIFTSMIDLER	ANLEGG UNDER UTFØRELSE	SUM
Per 3. kvartal 2015				
Balanseført verdi 01.01	15,7	21 040,9	7 913,6	28 970,2
Tilgang	3,1	1 644,6	4 182,1	5 829,8
Reklassifisering	-	231,6	1 391,7	1 623,3
Avgang	-	7,0	-	7,0
Periodens avskrivninger	2,2	1 019,8	-	1 022,0
Balanseført verdi 30.09	16,5	21 427,0	10 704,1	32 147,7
Per 3. kvartal 2016				
Balanseført verdi 01.01	117,2	22 507,1	10 615,2	33 239,5
Tilgang	2,7	6 876,4	3 430,4	10 309,5
Reklassifisering	-	-	6 879,0	6 879,0
Avgang	-	1,7	-	1,7
Periodens avskrivninger	9,3	1 262,6	-	1 271,9
Balanseført verdi 30.09	110,5	28 119,1	7 166,6	35 396,2

Beregning av gjenvinnbart beløp

Det vises til årsregnskapet for 2015.

Det er ikke inntruffet forhold som medfører en vesentlig endring i gjenvinnbart beløp.

NOTE 8 Eiendeler klassifisert som holdt for salg

Beløp i MNOK

Eiendeler og gjeld relatert til selskapet Hotell Vestre AS ble klassifisert som holdt for salg basert på styrets godkjenning av salg av selskapet i februar 2015. Transaksjonen ble gjennomført i desember 2015.

SPESIFIKASJON	30. SEPTEMBER		AR
	2016	2015	2015
Eiendeler			
Varige driftsmidler	-	231,6	-
Fordringer og andre omløpsmidler	-	18,3	-
Sum	-	249,9	-
Forpliktelser			
Avsetning for forpliktelser	-	19,2	-
Kortsiktig gjeld	-	7,9	-
Sum	-	27,1	-

NOTE 9 Pensjoner

Beløp i MNOK

Netto negativt estimatavvik i 2016 skyldes redusert diskonteringsfaktor delvis motvirket av redusert lønnsvekst og gevinstrealisasjon av midler ved innfusjonering av Oslo Lufthavn AS på MNOK 56,0. Per 30.09 er det benyttet 2,25% i diskonteringsfaktor og forventet lønnsvekst er 2,25%.

NOTE 10 Lån og finansielle leieforpliktelser

Beløp i MNOK

	30. SEPTEMBER		AR
	2016	2015	2015
Langsiktige lån	18 399,9	17 456,6	17 095,5
Kortsiktige lån	1 560,4	1 345,9	1 394,2
Sum	19 960,3	18 802,5	18 489,7
Lånebevegelser per 3. kvartal			
Balanseført verdi 01.01	18 489,7	15 290,4	15 290,4
Opptak av langsiktig lån	1 899,9	3 609,7	3 609,7
Nedbetaling av langsiktig lån	-678,9	-386,8	-749,0
Endring finansielle leieforpliktelser	-	256,0	256,0
Netto opptak/nedbetaling av kortsiktig lån (sertifikatlån)	500,0	-400,0	-400,0
Valuta-/verdiendring lån	-250,5	433,1	482,7
Balanseført verdi 30.09	19 960,3	18 802,5	18 489,7

LIKVIDITETSRESERVE

	30. SEPTEMBER		AR
	2016	2015	2015
Kontanter og bankinnskudd	1 499,9	1 483,9	1 666,7
Trekkrettighet bank (ubrukt kassekreditt)	800,0	800,0	800,0
Trekkfasilitet	4 000,0	4 000,0	4 000,0
Sum likviditetsreserve	6 299,9	6 283,9	6 466,7

Konsernet hadde ved utgangen av 3. kvartal 2016 tilstrekkelig handlingsrom hva gjelder overholdelse av covenants på eksisterende lån. Konsernet oppfyller internt mål om å ha en likviditetsreserve inklusive trekkfasiliteter tilsvarende minst 12 måneders prognostisert likviditetsbehov inklusive avdrag lån.

NOTE 11 Finansielle instrumenter

Beløp i MNOK

Vurdering av virkelig verdi

Virkelig verdi av valuta- og kraft terminkontrakter er fastsatt ved å benytte markedsverdi på balansedagen. For rentebytteavtaler er virkelig verdi bekreftet av den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med. Balanseført verdi av kontanter og kassekreditt er tilnærmet lik virkelig verdi på grunn av at disse instrumentene har kort forfalltid. Tilsvarende er balanseført verdi av kundefordringer og leverandørgjeld tilnærmet lik virkelig verdi da de inngås til "normale" betingelser.

Virkelig verdi på langsiktig gjeld er beregnet ved bruk av noterte markedspriser eller ved bruk av rentebetingelser for gjeld med tilsvarende løpetid og kredittrisiko. Virkelig verdi av sertifikatlån er satt lik hovedstol per 30. september 2016.

Under følger en sammenligning av balanseførte verdier og virkelig verdi for selskapet og konsernets rentebærende gjeld.

	30. SEPTEMBER 2016		30. SEPTEMBER 2015	
	BALANSEFØRT VERDI	VIRKELIG VERDI	BALANSEFØRT VERDI	VIRKELIG VERDI
Rentebærende gjeld				
Statslån	3 193,9	3 273,3	3 638,3	3 733,6
Obligasjonslån	8 605,6	9 397,1	9 206,5	9 812,9
Banklån	6 981,8	7 893,4	5 261,8	5 928,4
Sertifikatlån	900,0	900,0	400,0	400,0

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

- Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
- Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2)
- Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger (nivå 3))

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2016:

	NIVA 1	NIVA 2	NIVA 3	TOTAL
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	-	5,8	-	5,8
Derivater benyttet til sikring	-	482,5	-	482,5
Sum eiendeler	-	488,3	-	488,3
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultat	9,8	1 414,6	-	1 424,4
Derivater benyttet til sikring	-	61,4	-	61,4
Sum forpliktelser	9,8	1 476,0	-	1 485,8

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2015:

	NIVA 1	NIVA 2	NIVA 3	TOTAL
Eiendeler				
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	-	16,5	-	16,5
Derivater benyttet til sikring	-	579,9	-	579,9
Sum eiendeler	-	596,4	-	596,4
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultat	39,0	1 388,5	-	1 427,5
Derivater benyttet til sikring	-	96,0	-	96,0
Sum forpliktelser	39,0	1 484,5	-	1 523,5

NOTE 12 Utbytte

Utbytte relatert til årsregnskapet for 2015 på MNOK 500,0 er utbetalt i juli 2016.

AVINOR AS
Org.nr. 985 198 292
Dronning Eufemias gate 6
0191 Oslo

Postboks 150
2061 Gardermoen

avinor.no